

คำอธิบายสรุปสาระสำคัญของกฎหมาย

ชื่อกฎหมาย พระราชบัญญัติว่าด้วยลักษณะ ฐานะ ของวัดบาทหลวงโรมันคาทอลิกในกรุงสยาม ตามกฎหมาย ร.ศ. ๑๒๘ ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ สิงหาคม รัตนโกสินทร์ ศก ๑๒๘ (พ.ศ. ๒๔๕๒)

๑. ความมุ่งหมาย

๑.๑ ให้บาทหลวงสามารถสอนศาสนาในกรุงสยามและมิชซังโรมันคาทอลิกสร้างวัดบาทหลวงโรมันคาทอลิกเพื่อสอนศาสนาได้

๑.๒ อนุวัติการให้เป็นผลตามหนังสือสัญญาทางพระราชไมตรีการค้าขายและการเดินเรือระหว่างกรุงสยามกับกรุงฝรั่งเศส ลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ค.ศ. ๑๘๕๖ (พ.ศ. ๒๓๙๙)

๒. วัตถุประสงค์

กำหนดลักษณะและฐานะของมิชซัง วัดบาทหลวงโรมันคาทอลิก รวมทั้งการถือที่ดินของมิชซัง

๓. ขอบเขตการมีผลบังคับใช้ของกฎหมาย

ใช้บังคับเฉพาะมิชซังโรมันคาทอลิกที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย

๔. สาระสำคัญของกฎหมาย

๔.๑ หมวดที่ ๑ ว่าด้วยข้อความทั่วไป

๔.๑.๑ ให้มิชซังโรมันคาทอลิกกรุงเทพ มีฐานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายไทย เพื่อให้มีอำนาจถือที่ดินตามที่กฎหมายกำหนด

๔.๑.๒ ให้vikarrio อาบอสตอลิโก (มุขนายกหรือบิชอป) ซึ่งสันตะปาปา^๑ เป็นผู้แต่งตั้งให้เป็นผู้กระทำการแทนมิชซัง

ในสถานวัดบาทหลวงโรมันคาทอลิกแต่ละแห่ง ให้มีบาทหลวงคนหนึ่งเป็นผู้แทนของมิชซังทำหน้าที่ในการปกครองหรือดูแลสถานวัดบาทหลวง

๔.๑.๓ ห้ามบาทหลวงซึ่งยังอยู่ในมิชซังถือที่ดินในชื่อของตนเอง

๔.๑.๔ ให้มิชซังถือที่ดินเป็นของตนเอง แต่จะถือแทนผู้อื่นไม่ได้ ทั้งนี้ การขอเป็นเจ้าของที่ดินมิชซังสามารถแบ่งการใช้ประโยชน์ได้เป็น ๒ ประเภท คือ

(๑) ที่ดินที่ใช้เป็นวัดและโรงเรียนตักขรรวมวัดบาทหลวง

(๒) ที่ดินเพื่อทำประโยชน์ให้แก่มิชซัง

๔.๒ หมวดที่ ๒ ว่าด้วยวัดและโรงเรียนตักขรรวมของบาทหลวง

๔.๒.๑ การได้มาซึ่งที่ดินและการก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างบนที่ดินของมิชซังให้เป็นไปตามที่กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๔.๒.๒ สถานวัดบาทหลวง รวมถึง ที่วัด ที่ป่าช้า ที่อยู่ของบาทหลวง ที่โรงเรียนเด็กผู้ชาย วิทยาลัยเด็กหญิง โรงเรียนเล็ก โรงเรียนศาสนา และโรงพยาบาล

^๑ สันตะปาปา น. ผู้เป็นประมุขคริสตศาสนา นิกายโรมันคาทอลิก, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔

สถานพักผ่อนศาสนา รวมถึง ที่โรงสวด ที่พักของบาทหลวงเวลาไปตรวจสถานพัก และโรงเรียนศาสนาหรือโรงทำการกุศลอย่างอื่น

ในวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ปรากฏรายชื่อสถานวัดบาทหลวง และสถานพักผ่อนศาสนา ตามบัญชีที่ ๑ ท้ายพระราชบัญญัติ (๒๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๕๒)

๔.๒.๓ ให้มิชซังจัดทำแผนที่การใช้ประโยชน์และแสดงเขตที่ดินเพื่อใช้เป็นที่ตั้งวัดหรือสถานพักผ่อนศาสนาให้มีความชัดเจน

มิชซังจะหาที่ดินแห่งใด ๆ เพื่อใช้การตั้งสถานวัดบาทหลวง หรือสถานพักผ่อนศาสนาขึ้นใหม่ มีขนาดที่ดินตามที่ต้องการใช้เฉพาะเพื่อประโยชน์ที่กล่าวนี้ ก็สามารถทำได้

เมื่อมิชซังประสงค์จะตั้งสถานวัดบาทหลวงขึ้นใหม่ในเมืองซึ่งยังไม่ได้มีอำนาจที่จะถือที่ดินสำหรับทำประโยชน์ให้แก่มิชซัง(ในเมืองที่ยังไม่เคยมีวัดมาก่อน) ให้ทำคำร้องขออนุญาตจัดตั้งจากรัฐบาล

การที่จะอนุญาตให้ตั้งสถานวัดบาทหลวงนั้น อย่าให้งดไว้โดยไม่มีเหตุอันสมควร และให้ตอบคำร้องของมิชซังเป็นเด็ดขาดภายในกำหนดสี่เดือน

การที่จะตั้งสถานพักผ่อนศาสนานั้น ไม่จำเป็นต้องขอให้รัฐบาลอนุญาตก่อน ก็ตั้งได้ แต่ว่าเพียงแต่ตั้งสถานพักผ่อนศาสนาแล้ว ไม่มีอำนาจที่จะถือที่ดินสำหรับทำประโยชน์ให้แก่วัดนั้นได้ ภายในเมืองที่ยังไม่มีสถานวัดบาทหลวงอยู่

๔.๓ หมวดที่ ๓ ว่าด้วยที่ดินซึ่งสำหรับทำประโยชน์ให้แก่มิชซัง

๔.๓.๑ ให้มิชซังมีอำนาจถือที่ดินสำหรับทำประโยชน์แก่มิชซังภายในเขตเมืองที่มีมิชซังมีสถานวัดบาทหลวงตั้งอยู่แล้วตามบัญชีที่ ๑ ท้ายพระราชบัญญัตินี้ หรือในเขตเมืองที่มีมิชซังได้รับอนุญาตให้จัดตั้งวัดบาทหลวงขึ้นใหม่

๔.๓.๒ ที่ดินสำหรับทำประโยชน์แก่มิชซังให้มีได้ไม่เกินกว่าเมืองละ ๓,๐๐๐ ไร่ ไม่ว่าเมืองนั้นจะมีวัดอยู่ที่แห่ง เว้นแต่ในเมืองชลบุรี ให้ถือที่ดินได้ไม่เกิน ๑๔,๐๐๐ ไร่ เมืองราชบุรีถือที่ดินได้ไม่เกิน ๑๓,๐๐๐ ไร่ และเมืองฉะเชิงเทราให้ถือที่ดินได้ไม่เกิน ๙,๐๐๐ ไร่ โดยทั้ง ๓ เมืองนี้ให้เอาจำนวนที่ดินที่เกินมาหักออกจากจำนวนรวมทั้งหมดที่อนุญาตให้ถือได้ในเมืองอื่น เพื่อให้ถัวเฉลี่ยออกมาแล้วไม่เกินเมืองละ ๓,๐๐๐ ไร่

ห้ามมิชซังถือครองที่ดินเพื่อทำประโยชน์ภายในเขตกำแพงพระนคร เว้นเสียแต่ได้รับอนุญาตเป็นการเฉพาะจากรัฐบาล

ในวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ปรากฏรายชื่อเมืองที่มีมิชซังกรุงเทพฯ มีอำนาจถือที่ดินสำหรับทำประโยชน์ให้แก่มิชซัง ตามแบบบัญชีที่ ๒ ท้ายพระราชบัญญัติ

๔.๓.๓ ถ้ามิชซังเลิกถอนไม่ตั้งสถานวัดบาทหลวง ในเมืองหนึ่งเมืองใดแล้ว ให้มีกำหนดเวลาอนุญาตให้มิชซังจำหน่ายที่ดินซึ่งมีอยู่ในเมืองนั้นได้ปีหนึ่ง

๔.๓.๔ การได้มาซึ่งที่ดินเพื่อทำประโยชน์ของมิชซัง ที่ไม่ได้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดไว้ในหมวดนี้ ถือว่าเป็นการได้มาโดยไม่ชอบ และให้รัฐบาลมีอำนาจร้องขอต่อศาลเพื่อสั่งให้ขายทอดตลาดที่ดินดังกล่าว

๔.๔ หมวดที่ ๔ ว่าด้วยการที่ทำให้สำเร็จตามพระราชบัญญัตินี้ (บทเฉพาะกาล)

๔.๔.๑ ในการออกหนังสือสำหรับที่หรือโฉนดที่ดิน ให้มีชื่อของมิชซังเท่านั้น โดยอาจให้มีชื่อสถานวัดบาทหลวง สถานพักหรือที่ตั้งสอนศาสนา สุดแต่ว่าจะเป็นที่ดินประเภทใด

๔.๔.๒ บรรดาที่ดินที่มีมิชซังร้องขอให้ออกหนังสือสำหรับที่หรือโฉนดที่ดินไว้ก่อนวันออกพระราชบัญญัตินี้ ให้อยู่ในอำนาจศาลคดีต่างประเทศ และคดีทั้งหลายที่เป็นกันค้างอยู่แต่ก่อนในศาลอื่น ๆ ให้อยู่ในอำนาจศาลคดีต่างประเทศ

๔.๔.๓ ให้มิชซังยื่นรายงานต่อกระทรวงมหาดไทย และกระทรวงนครบาล ตามเนื้อที่ซึ่งอยู่ในกระทรวงนั้น (ปัจจุบันคือหน่วยราชการที่รับผิดชอบ) ในเรื่องที่ดินซึ่งได้เปลี่ยนแปลงไปในระหว่างปีที่ล่วงแล้วมาจำนวน ๒ บัญชี คือ

บัญชีที่ ๑ ว่าด้วยการที่ตั้งหรือเลิกถอนสถานวัดบาทหลวงและสถานพักสอนศาสนา

บัญชีที่ ๒ ว่าด้วยได้ที่ดินมาใหม่หรือโอนที่ดินไป

และให้ยื่นบัญชีตามแบบ มีจำนวนที่ดินซึ่งเปลี่ยนแปลงไปให้เห็นว่ามีที่ดินมิชซังถืออยู่ในเมืองใดเท่าใดทุกเมือง

๔.๔.๔ ต่อไปจะมีประกาศอีกฉบับหนึ่ง สำหรับประโยชน์ที่มิชซังจะได้และจะต้องทำตามพระบรมราชานุญาตในพระราชบัญญัตินี้ จะใช้ไปถึงที่วิการิอาโต อาปอสตอลิกแห่งหนองแขง (มิชซังท่าแร่-หนองแสง) ด้วย

๕. เนื้อหาอื่นๆ ที่ประชาชนควรทราบ เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามกฎหมายหรือผลกระทบที่อาจได้รับการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายนั้น (ถ้ามี)

พระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นบทบัญญัติที่ให้สถานะความเป็นนิติบุคคลแก่มิชซังกรุงเทพฯ และกำหนดสิทธิในการจัดตั้งสถานวัดบาทหลวงและสถานพักสอนศาสนา รวมถึงการให้สิทธิในการถือที่ดินของมิชซัง เพื่อเป็นที่ตั้งสถานวัดบาทหลวงหรือสถานพักสอนศาสนา หรือที่ดินเพื่อทำประโยชน์แก่มิชซังภายใต้กฎหมายฉบับนี้ ส่วนการได้มาซึ่งที่ดินของมิชซังให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

*****หมายเหตุ** คำอธิบายนี้มีขึ้นเพื่อประโยชน์ในการเข้าใจสาระสำคัญของกฎหมายเท่านั้น ส่วนการจะปฏิบัติตามกฎหมายให้เป็นไปอย่างถูกต้องนั้น ประชาชนจะต้องศึกษา ทำความเข้าใจ ตรวจสอบ และยึดถือตัวบทกฎหมายเป็นสำคัญ